

VALSTS AĢENTŪRA

LATVIJAS INFЕКTOLOĢIJAS CENTRS

Linezera iela 3, Rīga, LV-1006, Latvija. Tālr. 67014500. Fakss 67014568
Reģ. nr. 90001830776. E-pasts: lic@lic.gov.lv
www.lic.gov.lv

EPIDEMIOLOĢIJAS BIĻETENS

Nr.43 (1164)

2010.gada 15.decembrī

Pārskats par akūtu augšējo elpceļu infekciju (AAEI) un gripas* izplatību 2010. gada 49.nedēļā Latvijā

2010.gada 49.nedēļā ambulatorajās monitoringa iestādēs pacientu skaits ar elpceļu infekcijām no kopējo vērsušos pacientu skaita - 18% (iepriekšējā nedēļā – 17%).

Reģistrēti divi laboratoriski apstiprinātie gripas gadījumi hospitalizētiem pacientiem (Rīgā). Ambulatorajās iestādēs pacienti ar gripas klīniskiem simptomiem 49.nedēļā nebija vērsušies.

Ar citām AAEI vērsušos pacientu skaits 49.nedēļā (1000,1 uz 100 000 iedzīvotājiem), salīdzinājumā ar iepriekšējo nedēļu (48.nedēļā – 950,3 uz 100 000 iedzīvotājiem), nedaudz pieauga – vidēji par 5%.

Pacientu vēršanās pēc palīdzības ar AAEI, gripu* un pneimoniju uz 100 000 iedzīvotāju vidēji Latvijā

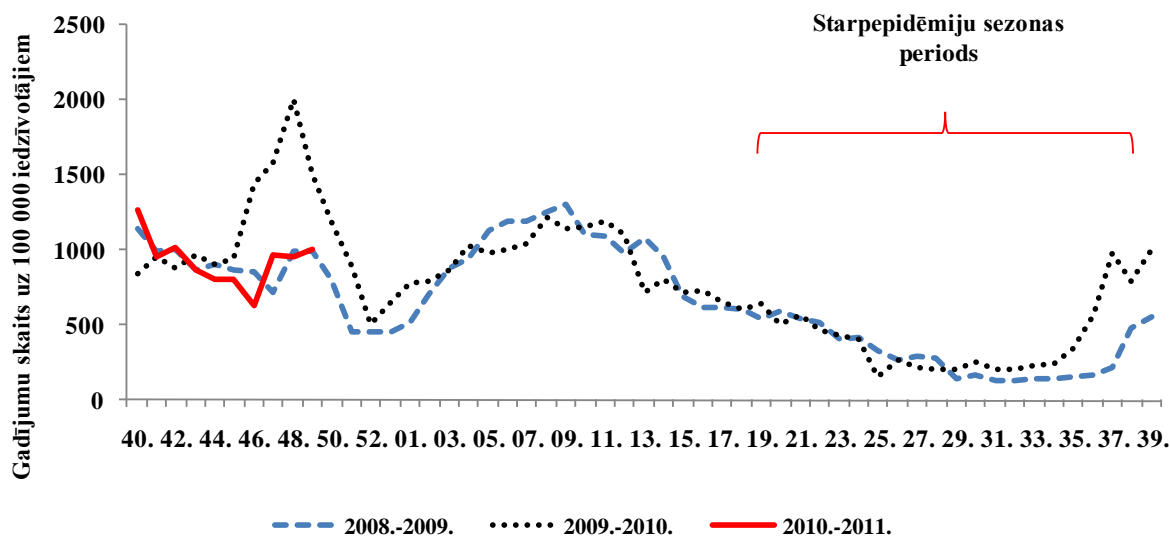
	Vecuma grupas	45.nedēļa	46.nedēļa	47.nedēļa	48.nedēļa	49.nedēļa	Salīdzinot ar iepriekšējo 48.nedēļu (%)
AAEI	Vidēji	811,4	625,9	967,3	950,3	1000,1	5,2
	0-4	5153,9	3673,4	5707,4	5755,3	5949,5	3,4
	5-14	2777,2	2263,7	3523,1	3369,9	3532,9	4,8
	15-64	407,5	298,0	500,3	487,3	522,0	7,1
	65>	157,3	103,8	147,8	170,2	109,6	-35,6
Gripa	Vidēji	0,0	0,0	0,9	0,9	0,0	
	0-4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
	5-14	0,0	0,0	0,0	10,0	0,0	
	15-64	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0	
	65>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Pneimonijas	Vidēji	22,7	15,0	26,1	18,7	25,8	38,2
	0-4	17,3	19,0	69,2	70,8	103,8	46,5
	5-14	78,5	21,5	58,9	29,9	68,7	129,7
	15-64	21,9	16,2	20,5	14,4	18,3	27,1
	65>	0,0	5,8	19,1	14,6	10,0	-31,7

*klīniski gripas gadījumi monitoringa iestādēs

Piezīme: Saslimstība tiek aprēķināta pamatojoties uz pacientu skaitu, kas vērsušies pēc medicīniskās palīdzības.

Ambulatorajās iestādēs vērsušos pacientu skaits ar pneimoniju pieauga vidēji par 38%. Ievērojami pieauga pacientu skaits vērsušos ambulatorajās iestādēs ar pneimoniju vecuma grupā 5-14 gadi – par 130%.

AAEI salīdzinājumā ar iepriekšējo divu sezonu periodu pa nedēļām

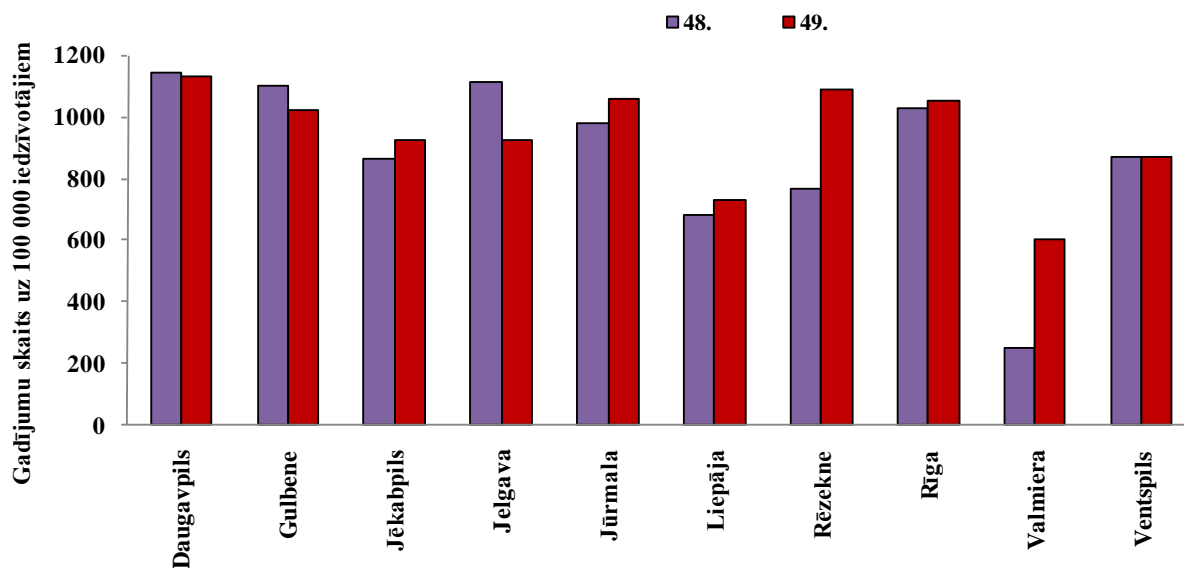

Saslimstības līmenis ar AAEI 49.nedēļā ir līdzīgs vidējiem rādītājiem reģistrētajiem iepriekšējo gadu laikā.

Pagājušajā sezonā šajā laika periodā visā Eiropā plaši izplatījās pandēmijas gripa, arī Latvijā (48.nedēļā) tika reģistrēta maksimāla saslimstība gan ar AAEI, gan ar gripu.

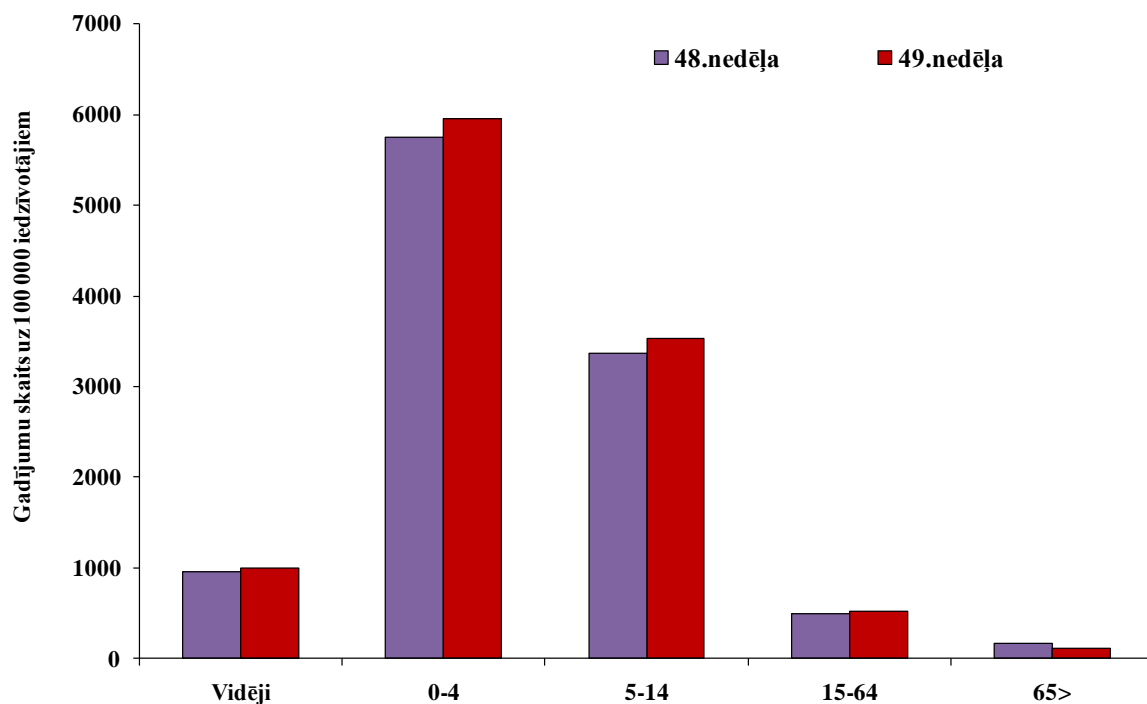
AAEI monitoringa teritorijās

Visaugstākā saslimstība ar AAEI bija Daugavpilī (1131), Rēzeknē (1091), Jūrmalā (1056) un Rīgā (1054); viszemākā - Valmierā (606). Saslimstības pieaugums novērots Jēkabpilī, Rēzeknē, Jūrmalā, Liepājā, Rīgā un Valmierā. Pārējās pilsētās nedaudz samazinājās (Daugavpils, Gulbene, Jelgava) vai palika iepriekšējās nedēļas līmenī (Ventspils).

AAEI atsevišķās vecuma grupās

Visaugstākā saslimstība tika novērota vecuma grupā 0-4 gadi (5950 uz 100 000). Salīdzinājumā ar iepriekšējo nedēļu, neliels pieaugums novērots visās vecuma grupās, izņemot 65>.

Vispārējās izglītības iestāžu apmeklētība

Vispārējās izglītības iestādes 2010.gada 49.nedēļā apmeklēja vidēji 89,5% skolēnu; iepriekšējā 48.nedēļā – 90,5%. Vismazāk skolas apmeklēja Valmierā – 87% un Daugavpili – 88% skolēnu.

Monitoringa pilsētas /nedēļas	Daugavpils	Gulbene	Jēkabpils	Jelgava	Jūrmala	Liepāja	Rēzekne	Rīga	Valmiera	Ventspils	Vidēji
40.	91,8	89,0	94,8	95,1	91,9	94,5	95,4	91,0	92,7	94,1	92,6
41.	91,8	90,1	88,9	91,5	67,4	94,0	95,9	90,9	79,3	94,0	91,5
42.	90,4	92,8	90,1	90,4	92,9	92,6	95,1	90,8	89,9	93,5	91,7
43.	brīvlaiks										
44.	91,1	93,4	91,1	90,9	95,7	93,6	93,1	92,2	87,6	93,8	92,4
45.	90,3	92,6	91,3	89,6	94,5	92,6	93,0	92,2	93,7	93,2	92,1
46.	90,0	n/d	n/d	n/d	96,0	93,6	92,4	93,4	n/d	93,3	92,5
47.	91,0	93,9	89,8	92,0	95,8	94,0	91,0	91,6	87,2	92,0	91,7
48.	89,5	92,8	88,2	86,0	97,6	92,8	93,8	89,6	85,0	91,4	90,5
49.	87,9	93,1	90,2	90,2	92,5	92,7	90,2	89,5	87,0	89,5	89,5
Salīdzinājumā ar iepriekšējo nedēļu	-1,6	0,3	2,0	4,2	-5,1	-0,1	-3,6	-0,1	2,0	-1,9	-1,0

Pirmsskolas izglītības iestāžu apmeklētība

Pirmsskolas izglītības iestādes 2010.gada 49.nedēļā apmeklēja vidēji 68,6% reģistrēto bērnu; salīdzinājumā ar 48.nedēļu (69,4%), apmeklētība nedaudz samazinājās. Vismazāk bērnu apmeklēja pirmsskolas iestādes Jūrmalā (60%), Gulbenē (63%) un Rīgā (64%)

Monitoringa pilsētas /nedēļas	Daugavpils	Gulbene	Jēkabpils	Jelgava	Jūrmala	Liepāja	Rēzekne	Rīga	Valmiera	Ventspils	Vidēji
40.	78,8	67,0	74,9	77,9	62,8	98,0	81,1	68,7	75,4	72,8	74,1
41.	69,2	71,3	74,9	75,1	60,7	84,4	81,8	68,7	74,9	71,4	71,2
42.	69,1	71,3	75,7	75,5	64,8	87,2	79,0	70,4	74,9	72,9	72,5
43.	69,1	64,3	71,5	67,6	61,9	84,4	77,7	62,1	65,3	68,2	67,6
44.	71,9	71,3	74,9	77,9	64,6	85,2	78,7	65,1	62,9	73,7	71,0
45.	70,5	67,8	71,9	80,6	62,6	85,2	84,2	64,9	58,7	71,0	70,0
46.	69,7	n/d	n/d	n/d	64,6	84,8	79,7	61,4	n/d	66,1	67,6
47.	73,0	71,3	79,8	77,1	63,9	83,4	85,9	67,1	73,7	75,2	72,7
48.	69,2	67,8	73,8	69,2	59,4	79,6	80,1	65,7	70,7	71,6	69,4
49.	69,1	62,6	74,3	74,3	59,6	77,2	79,7	64,4	78,4	69,8	68,6
Salīdzinājumā ar iepriekšējo nedēļu	-0,1	-5,2	0,5	5,1	0,2	-2,4	-0,3	-1,3	7,8	-1,8	-0,8

Respiratoro vīrusu cirkulācija

Nedēļas	*Izmeklēto paraugu skaits	A gripa	B gripa	Paragripa I	Paragripa II	Paragripa III	RSV	Adenovīrusi	hMPV	Positīvo paraugu skaits	Positīvo paraugu īpatsvars (%)	Gripa no izmeklēto paraugu skaita (%)	t.sk. gripa no pozitīvo skaita
40.	95					2		1		3	3,2	0,0	0
41.	75							9		9	12,0	0,0	0
42.	94							3		3	3,2	0,0	0
43.	99			1			1	5		7	7,1	0,0	0
44.	86					1		8		9	10,5	0,0	0
45.	105					1	1	5		7	6,7	0,0	0
46.	61					2		5		7	11,5	0,0	0
47.	171			1	1	2	1	13		18	10,5	0,0	0
48.	121			1			2	3		6	5,0	0,0	0
49.	130	2		0		4	4	4		14	10,8	1,5	14,3

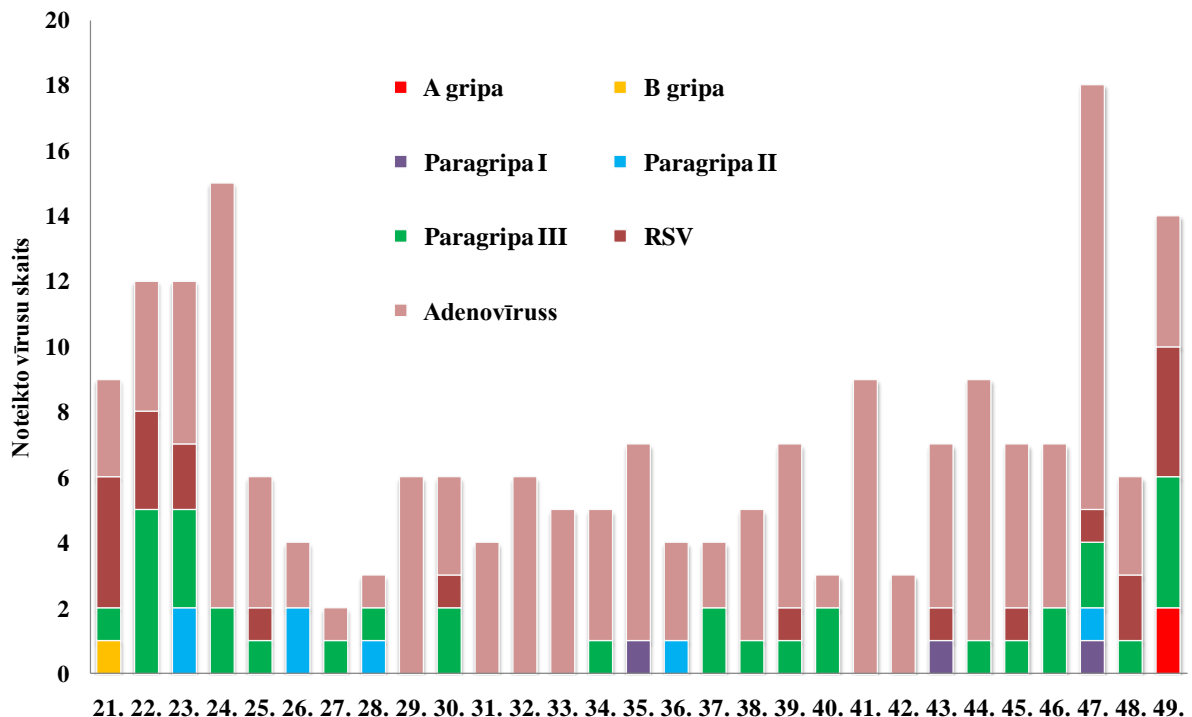
* paraugi izmeklēti uz vienu vai vairākiem no tabulā norādītajiem vīrusiem

Latvijas Infektoloģijas centra laboratorijas Virusoloģijas nodaļā 2010.gada 49.nedēļā izmeklēti 130 personu klīniskie paraugi, no tiem 11% (14) bija konstatēti respiratoro vīrusu infekciju izraisītāji, kas, salīdzinājumā ar 48.nedēļu (5% - 6/121), 2 reizes vairāk.

Noteikti divi A tipa gripas vīrusi – A/H1pdm un A/H3.

Noteikto vīrusu skaits pa nedēļām

Laika posmā no 2010.gada 21. līdz 48.nedēļai ieskaitot, Latvijā no cirkulējošiem respiratoriem vīrusiem prevalēja adenovīrusi. Pagājušajā 49.nedēļā pirmo reizi šajā sezonā noteikti gripas vīrusi. Pieauga arī paragripas III tipa un RSV skaits, līdz ar to adenovīrusu īpatsvars samazinājās.

Secinājumi

Latvijā gripas aktivitāte joprojām ir zema. Pēdējo triju nedēļu laikā novērota gripas sporādiska izplatība. 2010.gada 49.nedēļā Latvijā reģistrēti divi laboratoriski apstiprinātie gripas gadījumi. Ambulatorajās monitoringa iestādēs ar gripas klīniskiem simptomiem bija vērsušies divi pacienti (47.un 48.nedēļā Rīgā). Vēršanās pēc palīdzības ar citām akūtām augšējo elpceļu infekcijām ambulatorajās iestādēs ir līdzīga pēdējo gadu vidējiem rādītājiem.

Situācija PVO Eiropas reģionā 48.nedēļā

(<http://www.euroflu.org/index.php>)

Gripas izplatības intensitāte Eiropas reģiona valstīs pārsvarā bija zema. Tikai Krievijas Federācija un Ukraina ziņoja, ka gripas intensitāte pārsniedza epidēmisko sliekšni.

Pēc ģeogrāfiskās izplatības: 13 valstīs gripas aktivitāte netika novērota, 16 valstīs – sporādiskie gripas gadījumi un 5 - lokāla gripas izplatība.

No 674 izmeklētajiem paraugiem uzraudzības tīklā 48.nedēļā gripas vīrusi noteikti 66 (9,8%) paraugos: 32 (48%) A gripa un 34 (52%) B gripas vīrusi. Ārpus uzraudzības tīkla

noteikti 236 gripas vīrusi: 126 (53%) A gripas un 110 (47%) B tipa gripas vīrusi. No A gripas vīrusiem tipēti 68; noteikti 49 A(H1) pandēmijas, 19 A(H3).

Kopš 40.nedēļas antigēnais raksturojums noteikts 56 gripas vīrusiem, no tiem:

- 27 *A/California/7/2009 (H1N1)*-līdzīgs* ;
- 8 *A/Perth/16/2009 (H3N2)*- līdzīgs* ;
- 1 *B/Florida/4/2006*- līdzīgs (*B/Yamagata/16/88* celma);
- 20 *B/Brisbane/60/2008*- līdzīgs (*B/Victoria/2/87*celma) * .

*Vīrusu antigēni iekļauti 2010.-2011.gada sezonas pret gripas vakcīnas sastāvā.

PVO rekomendējama vakcīnas sastāvs 2010.-2011.gada sezonai Ziemeļu puslodē:

- A/California/7/2009 (H1N1)pdm*-līdzīgs vīrus;
- A/Perth/16/2009 (H3N2)*- līdzīgs vīrus;*
- B/Brisbane/60/2008*- līdzīgs vīrus.

Komentāri:

Gripas aktivitāte Eiropas reģionā joprojām ir zema, tomēr vairākas valstis ziņo par gripas izplatības pieauguma tendenci. Turpinās A(H1)pand, A(H3) un arī B tipa gripas vīrusa cirkulācija. Vairākas valstis informē par RSV noteikšanu.

ECDC ziņojums par riska novērtēšanu

Lielbritānijas Veselības aizsardzības aģentūra (HPA) 2010.gada 9.decembrī informēja, ka pēdējo nedēļu laikā pieauga smago gripas gadījumu skaits. Kopā reģistrēti 16 laboratoriski apstiprinātie (visi *A/H1N1*) gadījumi hospitalizētiem pacientiem vecumā 18-35 gadi un tiek izmeklēti vairāki aizdomīgie gadījumi. Vairākiem, bet ne visiem bija riska faktori, t.sk. grūtniecība. Gadījumi nav epidemioloģiski saistīti. Bez tam kopš 36.nedēļas reģistrēti 11 nāves gadījumi. Mirušie pacienti bija vecumā no 4 līdz 51 gadam, t.sk. 4 jaunāki par 10 gadiem. Seši no mirušajiem bija no riska grupām sakarā ar hroniskām slimībām. Pieciem no mirušajiem ar noskaidrotu vakcinācijas statusu vakcinācija netika veikta ne ar 2010./11.gada sezonālo vakcīnu, ne arī ar monovalneto pandēmijas vakcīnu. Monitoringa dati liecina, ka primārās veselības aprūpes iestādēs vēršanās pie ārsta ar gripu pašreiz ir zem epidēmiskā sliekšņa. Tomēr pieaug gan pozitīvo paraugus skaits, gan uzliesmojumi skolās, gan saslimstība ar elpceļu infekcijām (vēršanās tieši pie ārsta vai help-line). Iespējams, ka pacienti ar vieglām formām nemeklē ārsta palīdzību, tādēļ vēršanās pēc palīdzības ir mazāka nekā pagājušajā 2009./10.gada sezonā, kad bija pastiprināta sabiedrības un masu mediju uzmanība.

Šajā sakarā svarīgi salīdzināt stacionāro ārstniecības iestāžu datus par smagiem pacientiem un pacientiem, kam nepieciešama asins membrānas ekstrakorporālā oksigenācija (ECMO). Tas attiecas arī uz ziņošanu par nāves gadījumiem gados jauniem cilvēkiem.

Eiropas slimību profilakses un kontroles centrs (ECDC) 2010.gada 13.decembrī publicējis ziņojumu par riska novērtēšanu Eiropas valstīs sakarā ar gripas aktivitātes pieaugumu.

Saskaņā ar iknedēļas Eiropas Gripas uzraudzības tīkla (WISO) datiem, vienpadsmit valstis ziņo par gripas aktivitātes pieaugumu, tiesa gan šobrīd gripas ģeogrāfiskā izplatība ir vērtējama kā lokāla vai sporādiska (tiek reģistrēti tikai atsevišķi gadījumi). Kopējā saslimstība valstīs, kur tiek novērota gripas izplatība, ir zem epidēmiskā sliekšņa. Tas atbilst gripas sezonas sākumam Eiropā. Virusoloģiskie dati liecina, ka līdz šim brīdim dominēja AH1N1 2009 pandēmijas gripas vīruss un arī B tipa gripas vīruss.

Ņemot vērā epidemioloģisko situāciju Dienvidu puslodes valstīs ziemas periodā, kad pirmajā pēcpandēmijas sezonā (2010.gada maijs – septembris) cirkulēja gan *A/H1N1*pdm, gan *AH3N2*, gan *B* tipa gripas vīrusi, var domāt, ka situācija Ziemeļu puslodes valstīs varētu būt līdzīga.

Virusoloģijas dati liecina, ka ir pietiekama līdzība starp šobrīd Eiropas reģionā cirkulējošiem gripas vīrusiem un gripas vīrusu antigēniem iekļautajiem vakcīnas sastāvā. Attiecībā uz vīrusu rezistenci pret oseltamivīru, šī varētu būt mazāka problēma, jo iepriekš cirkulējošo *A/H1N1* rezistentu vīrusu ir aizvietojis *A/H1N1*pdm2009 vīruss. Savlaicīga oseltamivīra lietošana pacientiem bijusi efektīva un mazināja komplikāciju risku.

Neskatoties uz augstu gripas izplatības intensitāti, īpaši bērnu vidū, nāves gadījumu īpatsvars bija zems, tomēr Dienvidu puslodes valstīs ziemas periodā gripas izraisītie nāves gadījumi tika reģistrēti.

Slimoja vairāk bērni un gados jaunie cilvēki, lielākoties gripas norise viegla vai vidēji smaga, tomēr atšķirībā no citiem sezonāliem gripas vīrusiem, smaga klīniskā norise bieži reģistrēta gados jauniem cilvēkiem, lielākoties ar tādiem riska faktoriem - hroniskas sirdsasinsvadu un plaušu slimības, aptaukošanās, kā arī grūtniecība.

ECDC norāda, ka ņemot vērā gripas izplatīšanās tendenci virzienā no Rietumiem uz Austrumiem, ES valstīm ir jāizmanto iespēja lai aktualizētu gripas gatavības plānus un rekomendē veikt šādus pasākumus:

- Turpināt vakcināciju pret gripu ar sezonālo vakcīnu, lai sasniegtu labu aptveri augsta riska grupām un citiem, saskaņā ar nacionāliem ieteikumiem;
- Palielināt ārstu informētību par diferenciāldiagnozi personām ar gripai līdzīgu saslimšanu, ātru paraugu ņemšanu un testēšanu uz gripu, savlaicīgu ārstēšanu smagos gadījumos, kā arī pretvīrusu medikamentu lietošanu cilvēkiem ar aizdomām par gripu un pacientiem ar risku saslimt ar smagu slimību;
- Intensīvās aprūpes nodaļās nodrošināt gatavību gripas pacientu skaita pieaugumam šoziem, iespējams, jau tuvāko nedēļu laikā;
- Veselības aprūpes iestādēs aktualizēt gripas infekcijas kontroles pasākumus;
- Saglabāt modrību attiecībā uz vīrusu rezistences iespējamu parādīšanos, īpaši pacientiem ar novājinātu imunitāti.

SECINĀJUMI

Eiropā ir sākusies gripas izplatības sezona. Līdz šim brīdim ES dominēja *A/H1N1* un *B* tipa gripas vīrusi, retāk tika noteikti *A/H3N2*. Kaut gan uzraudzības sistēmas dati liecina, ka situācija varētu būt līdzīga pagājušajai sezonai, nevar neņemt vērā Lielbritānijas ziņojumu par smago iznākumu gadījumu pieaugumu vēl pirms gripas epidēmiskā pacēluma.

ECDC uzsver, ka šajā posmā īpaši svarīga gripas uzraudzība, t.sk. ziņojumi par smagiem gripas gadījumiem no slimnīcām un gripas izraisītiem nāves gadījumiem, kā arī cirkulējošo vīrusu izpēte, lai savlaicīgi noteiktu gripas ietekmi uz sabiedrības veselību un izvērtētu slogu veselības aprūpes sistēmai.

Materiālu sagatavoja: V/a „Latvijas Infektoloģijas centrs” (LIC) Infekcijas slimību epidemioloģiskās uzraudzības un imunizācijas nodaļas (ISEUIN) epidemioloģe R.Nikiforova.

2010.-2011.gada AA EI un gripas monitoringa 2010.gada 49.nedēļā datus sniedza:

- 60 primārās veselības aprūpes ārsti (reģistrēto pacientu skaits 112 493 – 5,0% no Latvijas iedzīvotāju skaita).
- 11 stacionārās ārstniecības iestādes
- 39 vispārējās izglītības iestādes
- 40 pirmsskolas izglītības iestādes

Izmantoti LIC laboratorijas Virusoloģijas nodaļas dati.

Pateicamies visiem monitoringa dalībniekiem par savlaicīgi un precīzi sniegtu informāciju.

Materiāls ir pieejams v/a “LIC” Interneta mājas lapā: www.lic.gov.lv.